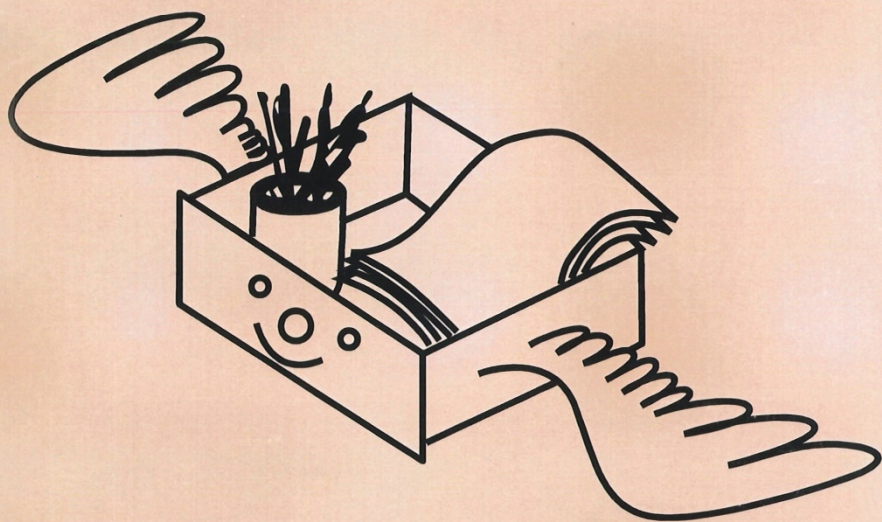

ŠUPLÍKY

2003

*Svět
je nádherná kniha,
ale nemá cenu pro toho,
kdo neumí číst.*

N.N.

Šuplíky jsou něco, kam odkládáme věci, které chceme z nejrůznějších důvodů uschovat - prozatím.....šuplíky jsou něco, co se občas vysype nebo co prohrabeme a vytáhneme na denní světlo - věci, na které jsme i trochu pozapomněli nebo ke kterým bychom se vůbec neradi hlásili.....šuplíky jsou něco, co se dá zavřít, ale občas už taky ne, protože je tam toho moc.....proto se naše literární soutěž jmenuje Šuplíky, abychom lidem, kteří píšou proto, že zkrátka psát musí, pomohli ty jejich šuplíky pootevřít, vyprázdnit, aby se mohli s ostatními lidmi podělit o své myšlenky, toužení, nápady, nesmysly i moudra.

A naší literární soutěží dostává psaní do Šuplíků i šuplíků konečně smysl a tímto almanachem i tvar.....

První almanach prvního ročníku Šuplíků obsahuje práce prvních tří oceněných soutěžících, což neznamená, že bychom neměli radost ze všech zaslaných prací. Příští rok - kdo ví - možná, že budeme číst úplně nová jména a úplně jiná slova o jiných záležitostech srdce i života, protože svět se točí dál a v šuplících přibudou nové popsané stránky.....

Hezké chvíle při čtení almanachu vám přeje člověk, který je hlavním organizátorem literární soutěže kopřivnické knihovny

Mgr. Ludmila Karlíková

*Autorkou vítěznou se stala Vratislava HOLČÁKOVÁ z Opavy.
Čtěte a sud'te sami.*

ABECEDA GAMBLERA

Protože jsem šla na odběry, byla jsem nalačno, protože jsem byla nalačno, měla jsem hlad, protože u odběrů nikdo nebyl, šla jsem do nemocnice, protože jsem měla hlad, chtěla jsem si dát kafe, protože jsem si chtěla dát kafe, šla jsem k automatu. Tolik úvod.

Automat na mě červeně pomrkal: Vhazujte jednotlivé mince 1, 2, 5, 10, 20 Kč, jednotná cena 7 Kč. Věděla jsem, že mám v kapse 6 Kč - pro jistotu na autobus. Dále jsem věděla, že mám v peněžence 1 Kč, která byla v kapse kalhot, když jsem si je oblíkla a kterou jsem později přemístila. Do peněženky.

Strčila jsem ruku do kapsy a bez problémů našla 6 Kč. Pak jsem hledala peněženku. Pak jsem ji našla, bylo v ní 70 haléřů. Protřepala jsem kapsy, tašku, ale po Kč 1,- nebylo ani vidu ani slechu. Rozhodla jsem se obětovat památeční desetikorunu z tajných zdrojů. Tolik počáteční nažhavení.

A teď se konečně dostáváme ke gamblerství v pravém slova smyslu.

Vhodila jsem do otvoru památeční desetikorunu. Automat zachrochtal a vyhodil ji ven. Takto jsme si zalaškovali asi čtyřikrát, načež jsem uvolnila místo nějakému pánovi. Pán vhodil sedm korun, automat vyplivl kelímek a kafe a já opět zaujala místo před automatem. Zopakovali jsme si láskování s desetikorunou, pak přišla na řadu památeční dvacetikoruna. Nulový výsledek. Pán mě se zaujetím sledoval. Tu jsem dostala převratný nápad.

Vhodila jsem nejprve Kč 1,- - automat minci přijal.

Pak Kč 20,- - na displeji naskočilo 21. Hurá, řekla jsem si, mám vyhráno. Leč - automat přátelsky zacvakal a zablikal na mě: 21 - 14 - 7 - 2 a vyhodil 14 Kč. Zůstala jsem malinko perplex. Pozorující pán přišel až ke mně a kroutil hlavou. Pak jsme střídavě zkoušeli automat obměkčit různými mincemi z mé i z pánovy peněženky, ale automat byl neoblomný. A to už je asi všechno.

Ptáte se, jestli jsem do něj aspoň kopl (do automatu, ne do pána)? Zklamal vás. Do automatu jsem nekopla, protože jsem slušně vychovaná. Rozloučila jsem se s pánem a pokračovala do dalšího patra. Kde mě mimochodem taky nečekalo nic převratného. Co taky v psychiatrické ambulanci?

Závěr je maximálně prostý. Protože tam nikdo nebyl, šla jsem domů. A teď mi, milé děti, jistě odpovíte - kdo ze zúčastněných byl větší gambler?

JAK SI ČTYŘI UŠATÉ PUNKERKY HLEDALY KAMARÁDA

(rozverná flaška se zpěvy)

Šly a šly a šly a šly a šlyšeli jste to taky? Potemněly mraky a začalo pršet. Čtyři ušaté punkerky okamžitě zareagovaly.

1. ušatá punkerka: „sakra“
2. ušatá punkerka: „ne!“
3. ušatá punkerka: „ou šit!“
4. ušatá punkerka: „ahoj, nepučil bys mi deštník?“

Potenciální kamarád jen zavzdychal: „Ach nene, to nepůjde, zlatíčko, zvlhnul by mi mobil“ a cupital dál.

4. ušatá punkerka se za ním pohrdlivě zašklebila: „Vidíte ho? A nepučí a nepučí, suspensor¹ jeden!“ Zbývající

ušaté punkerky se chytily za ruce, vytvořily silně nepravidelnou kružnici eliptického tvaru, začaly poskakovat a posměšně prozpěvovat: „Zvlhnul by mu, zvlhnul, tralalalala...“ „Mobil,“ dodala decentně 4. ušatá punkerka.

Mezitím se tráva zazelenala. „Sláva!“ křičely ušaté punkerky. Ječely tak nadšeně, až probudily dlouho nečinnou sopku. Bum bum prásk.

„Láva!!“ křičely ušaté punkerky. Kráva, co šla kolem, si výkřik příčinlivě zaznamenala do lesklého notýsku.

Druhý den vyšlo v Punkie styl revue (móda pro „natvrdlé“ slečinky - be IN, be PUNK!) dlouhé pojednání o „Lávě“ jakožto významném heslu punkerské subkultury.

A čtyři ušaté punkerky se tomu smály. A radši volaly „Lád’a!“

¹ slangový výraz, převeditelný do spisovné češtiny nejspíše jako "ten, jehož mentální funkce silně zaostávají ve srovnání s jedinci jeho věku", ale není to zcela přesné, mluva ušatých punkerek bohužel zatím nebyla podrobena hlubší analýze, i když by to pro mnohé z našich předních lingvistů byl jistě přitažlivý úkol

PTÁČCI

(chlapci a děvčata pěstujte kuřata)

Když ho přivezli, vypadal celkem normálně. Studený a tuhý. Jako každý. Jako každý druhý. Jako mrtvý.

Vystoupil z trolejbusu a podíval se nahoru.

Jenom ty oči trochu zneklidňovaly. Nehodily se k němu.

Přes střechy

paneláků se valily šňůry černých ptáků a vytvářely na modré obloze fantaskní symboly. Něco mu to připomínalo.

Dva rudé otvory a v nich jakási kaše. Kdo je asi zatlačí?

"Proboha, co se mu stalo?", zeptal se někdo.

Jako z obrazu Hieronyma Bosche. Jako z filmu Ptáci. Byly to vrány nebo černí racci?

Saniták šmátral v kapse po cigaretě. "No znáte to, venkovskej děda. Šel nasypat slepicím, no a tam ho to prostě kleplo, no. A ty mrchy už byly docela hladový..."

Zašel do domu a když se po chvíli podíval z okna, nebe už bylo čisté. Otevřel ledničku, chvílku přemýšlel a pak vytáhl kuřecí řízky. Měl prostě chuť na něco dietního.

HÁDANKA

Můžeš ji potkat, když ji nečekáš, můžeš se s ní setkat, když ji vyhlížíš, můžeš ji přivolat - čeká na prahu, můžeš k ní dojít složitou cestou nebo ji můžeš dostat jen tak, můžeš ji uvidět, slyšet, chutnat, cítit nebo si ji ohmatat, můžeš ji mít rád a můžeš z ní mít strach, můžeš ji vyhledávat a můžeš před ní utíkat, může být v tobě a ty můžeš být v ní - a nemluvím o lásce.

MÚZEJNICTVÍ

věnováno malému pankáčkovi

To mi ale fakt neměl říkat! Slušnou dívku to prostě vykolejí. Múza. Hrůza!! Co si teď o mně pomyslí lid? Že jsem nějaká ... no, čúza! Ale on řekl múza. Hm. No jo. Jenže to není jen ... tento. Múza - ale jaké to bude mít následky? Důsledky?! Dopady na kádrové posudky? Co já vím, tak múza většinou ... no ... někde lítá, a pak políbí toho básníka nebo malíře nebo co a on něco vytvoří. To je mi teda pěkné. Ale zeptal se mě někdo na můj názor? Jako třeba jestli si můžu dovolit takhle beze všeho někde poletovat? A kromě toho - přece nebudu olizovat nějaké cizí chlapy ...

Řekl vážně múza? No asi jo ... teda to je věc. Co když teď - no jo, co když se to dozví někdo na vyšších postech? Na Olympu kupříkladu. Houbeles, na Parnasu. Taková ta ... Mnemosyné. A co když budou chtít vidět moji legitimaci? Nemá ona múza nějaké zvláštní povinnosti ...? Třeba ... třeba tatranská múza s lyrou slovanskou. To je síla. Co teď jako budu dělat? Kde seženu lyru, a i kdyby, jak mám vysvětlit svému...no jo! Může mít vůbec múza přítele? Není ona tak trochu jako...do větru? Pane jo, to jsem se zase do něčeho...

No prostě múza. Vlastně hrůza. Teda jak on si to vlastně představuje? No jo, jednoduše přiletím, políbím a nazdar. A neměla bych sakra zhubnout? Voni bejvaj subtilní a éterické, tydlecty múzy. To je panečku zodpovědnosti najednou. A on se ani nezeptal. Půl slovem!

Múza múza. Už mě z toho začíná brnět loket. Ale múzy prostě nejsou...jen vlci hladoví...Jenže on mi to řek. Naplno a nezodpovědně. Sprošťák!!

No tak není to tak zlé - polítám si po světě,
zabrnkám na lyru a občas někoho osvítím - blbost, to je
náplň práce pro světlušky. Já musím pěkně líbat na čelíčko.
No sakra práce.

uzená múza

obložená múza

druhá múza

múzaika

už mi to leze na múzek

a můj múz je z toho taky vedle...

múzím se z toho vzpamatovat!

A zatímco jsem řešila tyto múzní problémy, ten, o
kterém je řeč, si našel punkerku, která je zřejmě méně
múzní, ale zato více muzikální a realistická. A tak to má
být. Nebo alespoň MÚZE být 😊.

Autorkou téměř vítěznou se stala Iva SAVKOVÁ z Havířova. Porotu nejvíce zaujala její próza ZRCADLENÍ, ale i ostatní kratší práce jsou půvabné...

ZRCADLENÍ

Sedím na prvním z mnoha betonových schodů, zatáčejících se vzhůru doleva a končících v děsivé tmě u půdních dveří. Hlavu v dlaních, vtěsnanou mezi kolena, s dušičkou malinkou. Strach mě natolik prostoupil, že nejsem schopna vstát a utéct z tohoto pošmourného domu. Víím, že nahoře je ON. Ten chlap, co ho cestou ze školy občas potkávám a hrozně se ho bojím. Na místo, abych klopila hlavu a nevšímala si ho, přitahuje mě jeho podivný pohled tak, jako malého králíčka hypnotizuje vztyčená hlava kobry...

A tak si pokaždé musím všimnout jeho odporně uhrovitě tváře, poťouchlého úsměvu a pronikavých modrých, ale tak nějak zvláště zakalených očí. Ty oči pak dlouho vidím všude. I teď na mně hledí z té tmy nahoře. I když se tam tentokrát vůbec nedívám, cítím jeho pohled.

-Babi! Kde jsi tak dlouho?

Proč je ta kuchyň zamčená a dveře do pokoje také? Náhle si uvědomuji, že babička zemřela před více než dvaceti lety. Co tu tedy dělám? Kouknu na své divně hubené nohy, obuté do bílých *kristusek* a uvědomím si, že mě škrtí gumy modrých trenýrek, co je nosily v létě snad všechny holky do věku nějakých *nácti* let a po prázdninách zase všechny povinně do tělocviku...

Ale bleděmodré tričko s kormidlem, co mám na sobě, bývalo mou chloubou.

Najednou se otevrou dveře do kuchyně a já úlevně vykřiknu:

- Jé! Babi! Ty jsi neumřela? To je skvělé!

Na stole už čeká plný kafáč voňavé cikorky s mlékem a babička otevírá dolní dvířka kredence a vytahuje z ní velickou proutěnou ošatku plnou buchet jako cihel.

- Máš i makové? Babička tiše přikývne. Neříká vůbec nic.

Jen se mile usmívá pomněnkovými očima a lehounce potřásá drdůlkem ze spletených bílých copánků. Ten třes jí zůstal po překonané španělské chřipce. Přežila ji, jako velmi mladé děvče, jen zázrakem. Přišla prý tehdy ve vysokých horečkách o spoustu svých hustých dlouhých havraních vlasů...

Chtěla jsem se ještě zeptat, co dělá na půdě ten odporný chlap, ale náhle stojím, docela malinká, v dřevěné postýlce a pískám na kostěnou píšťalku, přivázanou pentličkou jemně proužkovanou. Na znamení, že už jsem se po obědě vyspinkala ... a chci ven!

Pokoj je téměř prázdný. Kromě té mé letní postýlky tu stojí jen pračka, kterou děda kdysi vyrobil *na koleně* a já za to byla na něho vždycky hrozně pyšná, nějaké lísky s ovocem a na starém stole navršená plata vajec, co z nich pokaždé dostaneme spoustu s sebou...

- Kde se tu ale vzal ten chlap? Vždyť ho obvykle potkávám o několik set kilometrů jinde? Jsem zase větší a ležím v babiččině ložnici, dusící se pod obrovskou pruhovanou duchohou. Skopu tu haldu peří do nohou a vytvořím z ní kopec, přes který aspoň nevidím na stolek s dědečkovou urnou, obklopenou svatými obrázky a vázami s živými i mrtvými, vlastně umělými květy. Na to vše blahosklonně shlíží z velikého obrazu panenka Marie s Ježíškem v náručí. Dívá se ale i směrem ke mně a já z toho pohledu usuzuji, že o mně ví všechno.

Nemám ráda ani urny, ani ty vševědoucí, i když všechápající pohledy svatých. Díky kopci z peří mám teď výhled jen na překrásné starožitné pendlovky, co mně v noci rušivají svým poctivě dodržovaným odbíjením a co...co visí vlastně už dávno v ložnici našich a ti by rádi, aby odbíjely, ale takového mistra, co by je spravil, už nikdy nenašli.

Té urny se fakt moc bojím. Ale proč? Proč se tak bojím v prach obrácených?

Druhá babička měla také doma dlouhé roky dědečkovu urnu. Postavenou na rustikální truhle vedle pokoje, kde jsem spávala. Přes den jsem to jakž takž snášela, ale v noci, když se mi chtělo, víte co, jsem se kolem ní vždycky doslova prosmýkla v hrůze, že dědeček je v té truhle...

Někdo hvízdá pod okny, a tak se vyhrabávám z pod péřové laviny a lezu k oknu přes druhou postel, abych nemusela kolem té urny. Pohlédnu skrz lesík střípatých pivoněk, floksů a chvíli zastavím pohled na keříku ověšeném růžovými kvítky ve tvaru srdíček, co mě vždycky fascinoval, ale nikdy jsem si nezapamatovala jeho jméno.

-Pojď ven! Co pořád ležíš? Budeme hrát *na sochy, na houby a na svatbu...*, lákají mě kamarádi. Vzájemní to bratřanci a sestřenice z nedalekého domu. Také jsou tu na prázdninách.

Kluci z Kolína, holky z Přelouče. A já ze severu Moravy. Hotová exotika - tady v Polabí. I když okres Kolín je moje rodiště. Na Moravu mě naši odvěkli za lepším živobytím. Jak to bylo pošetilé a krutou daň si vybírající, ukázal až čas...

Moc se mi nechce. To si zase Tonda (co se mi tajně líbí)

bude brát za ženu Jarmilu, v závoji ze staré záclony, a jejich mladší sourozenci, Ivana a Jaromír, jim ten *první manželský polibek* odsvědčí. Ach jo. Na mě zase zbude role oddávajícího, který je k tomu ještě vybídne ...

Za to hrát *na houby* je legrace. Nikdy totiž nevíte, kdo si vylosuje prašivku a začne vás honit. Ale u hraní *na sochy* se vyblbneme nejvíc. Ivana krásně zpívá, a tak je obvykle socha zpívající. Dozpívá se v životě přes Bambini di Praga až do nějakého hudebního divadla ...

Prý jí vyskočil z desátého patra manžel - dozvídám se po letech. Chudák holka.

A moje tajná láska Tonda je prý hajným. Jsem opět v kuchyni u babičky, babička tu ale není.

- Babi! Kde jsi?

Asi opravdu umřela - uvědomím si smutně a je mi do pláče.

Naposledy si prohlédnu všechny svaté obrázky nad její zastlanou postelí, veliká kamna, v kterých bylo umění zatopit a uhlák pod nimi, všechny ty hodiny a budíky, co tu zůstaly opravené a nevyzvednuté a tikají po zdech a po kredenci ...

Děda byl totiž hodinář - amatér. Ale jaký! Vyhledávali ho lidičky z široka i z daleka. I z blízka, samozřejmě. Jednou prý opravil nějaké *švýcary* tak, že novou osku vyrobil z jehly, kterou si ztenčil nekonečným třením v bezové *duši* ...

Sám nosil v kapsičce vesty na řetízku nádherné *cibule*, které jsem obdivovala dětskýma očima stejně, jako orloj na *Staromáku*. Dodnes cítím v dlaních jejich chladivou krásu.

-Dědo? Půjdeme na *špacírku*?

A děda vzal hůlčičku, klobouk a šli jsme. Milovala jsem ty procházky. Babičku jsem taky milovala, ale ta neměla na

procházky čas. Snad padesát králíků a dvacet slepic dávalo zabrat. A tak mě brávala spíše *na kopřivy, na klásky, na pár hlav cukrovky na skvělý sirup* a jiný polní pych... Ale s dědou to bylo jen tak. Bezcílně. Mezi poli a loukami, dokud mu síla stačila. Když zavru oči, vidím to vlnící se zlaté moře se svítícími bójkami vlčích máků, jiné moře zelené, jinde zas spartakiádu sklizených snopů či kupek sena na dřevěných podpěrách...

Bujné veselí ve mně vyvolávali strašáci v zeleninových polích.

- Jé! Dědo! Ten v zelí má stejný klobouk jako ty!

Poslední můj pohled v babiččině kuchyni, kde spávala, patří její, pruhovanými peřinami a bílé vyšivaným přehozem, zastlané posteli.

Jednou jsem v kuchyni omylem zavřela kočku. Okno, jindy stále v létě otevřené, jsem iniciativně zavřela taky, uvyklá z města nikomu nedůvěřovat a z *prázdného* domu odešla za kamarády. Že dům nebyl prázdný, bylo ještě několik dní poznat po čichu, i při stále otevřeném okně. Jen jedenkrát v životě jsem babičku zažila rozezlenou *do běla*.

A to tehdy. Kam si myslíte, že si kočka ulevila? Nemusíte to ani zkoušet třikrát, abyste uhádli, že do těch vzorně zastlaných peřin...

Crrrrrrrrr! Plácnu vztekle budík po hlavě, až se chudák za svou věrnou službu překotí a ještě chvíli se zahrabu ve vyhřátém pelíšku, abych si to všechno trochu přebrala.

- Proč mě pořád straší ten chlap?

Uvědomím si řápkání kapek o plech za oknem. Prší. Proto ty sny o babičce a dědovi. Prý to tak za deště bývá, že se zdává o mrtvých. Ale ten chlap? Jednou jsem se s ním setkala při zastupování kolegyně v sexuologické poradně.

Úchylák! Už mi bylo jasné, proč jsem se ho jako školačka tak bála. Teprve po deseti letech, co se mi vytratil fyzicky ze života, ale dál strašil občas ve snech, se mi dostalo vysvětlení. Hrklo ve mně tehdy jak ve starých hodinách, když jsem nakoukla do čekárny a tam ON! Zacouvala jsem zpět, nedělajíc ostudu svému račímu znamení, ale profesionálně nic moc. Naštěstí měl kartu již zavedenou, a tak kolem mne prošel jen tam a zpět. Už si ty jeho diagnózy všechny nepamatuji. Jen, že tam byl i exhibicionismus. Fuj! Toho jsem byla naštěstí ušetřena. Odporný mi byl i bez toho dost ...

Setřepu ze sebe peřinu i pavučiny snů a napadne mě, že o tom někdy docela určitě napíšu.

Zajímavé, že? Tak ještě jednu práci...

VLAK DO MEFISTOTELOVIC

Ocitl se na nádraží. Nechápal, proč tu je a kam vlastně pojede. Váhavě sešel do podchodu a vydal se na první nástupiště. Po obou stranách už čekaly vlaky. Takové obyčejné umouněné vlaky, které moc dobře znal a nikterak ho nevzrušovaly. Když už sem vystoupal, přečetl si alespoň jejich cílové stanice:

Spěšný vlak do DOMOVIC, MÁMOVIC a TÁTOVIC

Na peróně čekaly zástupy dětí a mladých lidí, slušně oblečených, učesaných a trpělivě pozvolna nastupujících. Tak vzorných, až se otřásl odporem.

- *Ne, tam rozhodně ne. Vždyť jsem odtamtud sotva přijel. Tam to znám. Co tam?* Obrátil se na druhou stranu a při pohledu na upoceně týpky, kterým vytahaná trika vzdouvaly pívni

mozoly, se otřásl odporem podruhé:

zrychlený vlak do HOSPODOVIC.

- Nuda. Pivo nemám rád a ty tlachy kolem něj mě taky nezajímají. A ty zjevy... Otráveně sešel zpět do podchodu, pryč od těch šedivých souprav a nelákavých nabídek a vydal se prozkoumat nástupiště druhé. Tam se zájmem pohlédl

na modernější soupravy, z nichž jedna byla obzvlášť lákavá:

expres ŠKOLOVICE

Davy zachmuřených intelektuálů, obtěžkaných balíky skript a moudrých knih, nastupovaly, brumlajíce si každý sám pro sebe různé poučky, zákony, směrnice, paragrafy a bůhví co ještě, bez zájmu o okolí, jen přesně dodržující pokyny příjemného hlasu z ampliónu, zvoucího je do příjemně vybavených vozů:

- V prvním vagónu za lokomotivou můžete po čas cesty bezplatně využít služeb naší vědecké knihovny...

Zhnuseně odvrátil zrak a překvapeně pohlédl do unavených tváří lidí, směřujících do protějšího vlaku. Někteří svírali v mozolnatých dlaních různé tašky a aktovky, z kterých vykukovaly termosky a vzdouvaly je svačiny, někteří měli na sobě montérky a přes rameno brašny s náradím, jen menšina byla v oblecích a s kufříkem, ale i ti působili ustaraně:

osobní vlak do PRÁCOVIC

- Brr! To je tedy výběr. Hrůza!

Otočil se na patě a chvatně seběhl prozkoumat třetí nástupiště. Ale ouha! Málem zakopl o třípytivý řetízek ve výši kolen, na kterém visela cedulka s nápisem:

ZAKÁZANÁ ZÓNA

Rázem zpozorněl. Začalo ho to zajímat. Kupodivu zablýhl

v zakázané zóně člověka. U schodů, vedoucích na třetí nástupiště, uviděl muže, oblečeného v tom nejskvělejším kvádru, jaké kdy viděl, dokonalost sama, notebook pod paží, spokojeně se usmívajícího. A beze slov kynoucího mladíkovi k osmělení jít dál. Ten váhá. Znovu pohlédne na tabulku s výstrahou a instinktivně ji chce uposlechnout. V první chvíli má chuť se otočit a stihnout ještě vlak do Školovic. Přeci to slíbil mámě. Muž dokonalost sama kyne podruhé a povzbudivě se usmívá, ukazujíc při tom na intenzivně rozzářený nápis nad sebou:

excellent express Easy living do MEFISTOTELOVIC

Mladík slyší rozepři svých dvou já. Jedno šeptá: *Budeš inženýr, budou si tě vážit. Máma i táta na tebe budou pyšní. Jistě si vybuduješ postavení a život tě odmění za tvou trpělivost a píli. Máš na to!*

Druhé ho však překřikuje: *Jo, možná, ale za jak dlouho! Vždyť se můžeš mít skoře hned! Nejméně pět let škola a nejméně pět let, než se vypracuješ! Nejméně deset let, holenku! A co takhle hned? Express Easy living už čeká! Poslední zaváhání. V dáli slyší, jak výpravčí píská odjezd vlaku do Školovic. Kdyby utíkal, možná by ho ještě stihl, ale muž dokonalost sama pomalu stoupá do schodů k třetímu nástupišti, nepřestáváje s úsměvem kynout mladíkovi. Ten náhle přeskakuje lehkým brnknutím třpytivý řetízek, až se tabulka *Zakázaná zóna* rozkomíhá a nakonec spadne do prachu, který ji malým obláčkem překryje. Mladík dychtivě vybíhá schody. Když už se rozhodl, chce vidět co nejdříve k čemu vlastně.*

Na nástupišti je plno, ale veselo. Přistavena je jediná souprava, která okamžitě překonává všechna mladíkova očekávání. *Excellent express Easy living do Mefistotelovic*, stříbřitě zářící v slunečních paprscích, mu málem vypaluje oči. Svým aerodynamickým tvarem se podobá obrovskému

stříbrnému hadu. Teprve po chvíli je mladík schopen prohlédnout si ostatní cestující. Na nástupišti se snad sešla jedna obrovská techno-párty. Všichni jsou nápadně a nápaditě oblečení, zvony na kalhotách neuvěřitelně široké, sukýnky děvčat neuvěřitelně krátké, barvy oděvů přepestřé, účesy rozmanité, ale jedno mají všichni společné - šťastný úsměv na tváři. Nikdo tu není smutný, unavený, ustaraný, ba ani zahloubaný. Všichni září jako rozsvícené lampiónky, kterým se vlastně i trochu podobají svou nápadností a barevností.

- *Kolik to vlastně bude stát? Stačí se ještě zeptat, než vkročí na první chromovaný schůdek.*

- *Zaplatíš později a sám si zvolíš, kdy a jak.*

Muž dokonalost sama mu vtiskne do ruky dvě jízdenky. Mladík se uklidní, že má i zpáteční a bez mrknutí oka, zaslepen tou velkolepostí osazenstva i soupravy, zastrčí jízdenky do kapsičky své černé saténové košile. I jeho oblíbeným oblečením jsou zvonáče, které má na sobě, a tak se mezi ostatními cítí skvěle. Jen usedne v přepychovém kupé do anatomicky tvarovaného koženého sedadla, ptá se ho skrytý hlas, jakou hudbu bude poslouchat a než se vzpomene z úleku, přijíždějí usměvavé stewardky se švédskými stoly a s upozorněním, že v sousedním zdvojeném vagónu se i tančí. Vybranou hudbu občas přerušuje melodický hlas: *Ve voze za lokomotivou je možno zdarma navštívit tetovací a piercingové studio...* a dál hudba navazuje v místě přerušení. Ani jedenkrát ještě nepohlédl mladík z okna, a tak ani nepostřehl, že za nimi neběží jako obvykle krajina, ale jen pár zcela rozmazaných čar...

- *Co si dáte k pití? Přijíždí ke kupé nádherné děvče s pojízdným a vším vybaveným barem.*

- *Alkohol nepiji.* Odmítá s díky značkovou lihovinu a ukáže na džus. Překvapené děvče otvírá skříňku pod barem a nabízí dál:

- *Něco tvrdšího, nebo stačí nějaká měkká?* Mladík zahlédne tyčinky, stříkačky s jehlami v úhledných balíčcích a... dál už nechce vidět nic. Děvče se ďábelsky zasměje, až je mu najednou odporné a s pohozením hlavou a poznámkou: *Pche! Však ještě uvidíme!* odjede dál. Poprvé, od chvíle, kdy mu začalo být tak skvěle a bezstarostně, se zamyslel.

- *Jak to vlastně všechno zaplatím? Na studia by mi dali rodiče, ale jak jim vysvětlím tento výlet do neznáma?*

Poprvé ho napadlo podívat se na jízdenky. Začala ho vážně zajímat cena.

- *Sám si zvolíš, kdy a jak...*

Na jedné byla cena: SVOBODA, na druhé ŽIVOT...

Třetí oceněnou prací je ESKORTA, příběh z dob, které byly a zanechaly svůj otisk. Jeho autorem je Kristián CHALUPA žijící v Brně.

ESKORTA

Věčný student Marián Hrubeš se rozhlédl po zakouřené místnosti nádražní hospody ve Studénce. Byla to putyka čtvrté cenové skupiny. Na jídlo zde bylo možno dostat pouze tlačenu s cibulí a osmdesátigramovou hovězí pečení s knedlíkem v jakési blíže nespecifikované omáčce. Přesto zde bylo vždy plno. Cestující jinou možnost občerstvení na nádraží prostě neměli.

Do odjezdu osobního vlaku směr Brno zbývala skoro hodina. Další téměř dvě hodiny čekání bude muset absolvovat při přestupování na nádraží v Přerově. Tento zdoluhavý spoj osobákem si student vybral z ryze finančních důvodů. Silvestrovská oslava, která skončila až 2. ledna pozdě večer, představovala totiž podstatně větší nápor na jeho pohublou peněženku, než původně očekával. Nelitoval těchto peněz, protože po delší době mohl konečně probrat všechny důležité a ještě důležitější problémy s nejlepšími kopřivnickými kamarády.

Od nedalekého stolu obsazeného třemi vojáky na Hrubeše někdo zavolal křestním jménem. Lojzu Trpíka poznal ihned, i po dlouhých letech, co se neviděli. Chodili spolu poslední čtyři roky do jedné třídy na základní školu v Kopřivnici v ulici Mladých budovatelů. Lojza, který dojížděl do města automobilů za vzděláním z nedaleké vesnice, byl bezkonkurenčně největším grázlem ve třídě. Svými kousky vyváděl z míry všechny vyučující a nejvíce samozřejmě třídní učitelku Bařiňákovou, která ho nedokázala zkrotit ani svým pověstným řevem

umocněným přesně mířenými fackami. Pravda, že facky až tak nebolely, protože Bařínáková měla trestající ruku měkkou, vypolstrovanou tukovými polštářky. Lojza Trpík si na rozdíl od většiny svých spolužáků z učitelky prakticky nic nedělal a neustále ji něčím provokoval. Někdy zcela bezděčně, jindy vyloženě úmyslně. Hrubeš se musel pousmát, když si vybavil, jak Bařínáková, snad to bylo v osmé třídě, při jednom ze svých typických výbuchů vzteku doslova osprchovala vlastními slinami v první lavici sedícího Lojzu. Když třídní přestala na chvíli řvát, aby načerpala nových sil, žák Trpík si významně pomalým gestem utřel ušmudlaným kapesníkem obličej a naznačil, že před sebou otevírá pomyslný deštník. Neskutečný učitelčin ryk, který svou drobnou provokací vyvolal, rozklepal i všechny žáky vedlejší sedmé bé třídy, kteří učitelku měli mít hned příští hodinu na ruštinu. Vyděsil prý i školníka Hamouze, který zrovna na dvoře krmil své králíky. Nepovolenou, ale tolerovanou králíkárnou s dvaceti ušáky měl totiž umístěnu hned pod okny osmé třídy v přízemí, kde právě Bařínáková řádila.

„Vracíš se zpátky ze silvestrovského opušťáku, že jo,“ zeptal se bývalého spolužáka. „Nějak tak se to dá nazvat. Chytili mě až po deseti dnech,“ odpověděl pyšně a zároveň pobaveně Lojza Trpík a napil se z čerstvě natočeného půllitru piva. „Nakonec na mě museli u nás ve vesnici zavolat hasiče, protože jsem před tady těmi ohaři vylezl z hecu na komín v bývalém lihovaru.“ Pěna mu pod nosem vytvořila uzounký knírek. „Potom jsem se ale bál slézt dolů.“ Lojza byl evidentně ve výborné náladě. Starosti se svou budoucností si asi příliš nedělal.

Teprve teď si Hrubeš povšimnul, že dva další vojáci mají na rukávech červenou pásku s nápisem "HLÍDKA". Zaregistroval zároveň, že kromě pivních půllitrů stojí před

dvoučlennou eskortou "ohařů" i zadrženým zběhem štamprlata s tuzemským rumem.

„Kde sloužíš?“

„Momentálně ještě v Pardubicích. Za několik dnů to ale již bude na opačném konci republiky, v Sabinově.“ Lojza Trpík se hlasitě zasmál a jakoby s despektem vyslovil jméno obávané vojenské věznice na východním Slovensku, kam bude za zběhnutí od posádky a další prohřešky převelen. Jeho despekt nebyl ani příliš hraný, protože přistupoval k životu vlastním specifickým způsobem. Měl za sebou ostatně již dvouletou přípravku v civilním kriminálu.

„A co ty, pořád ještě něco studuješ, že?“

„Jo, nějak tak se to dá nazvat. Brzy mě ale nejspíš vyhodí a budu muset jít někam bóchat. Určitě ale nepůjdu na druhý konec republiky do Sabinova, zůstanu raději v Brně.“

„Co to znamená bóchat,“ zeptal se s nepředstíraným zájmem Lojza. Vojáci z eskorty také konečně zvedli hlavy od svých sklenic s napěněnými nápoji. Jejich pohled jasně prozrazoval, že již v konzumaci dost pokročili. Působili podstatně unavenějším dojmem než jejich nedobrovolný svěřenec.

„Budu muset jít zase do haklu, tedy do práce. Bóchat znamená pracovat.“

„To máš blbý, práce je přece poslední možnost, jak přijít k penězům,“ odtušil nedbalým hlasem Lojza.

„V Brně se říká penězům love, lováče nebo taky krupica, prašule, chechtáky.“ Blýsknul se Hrubeš svou znalostí brněnského hantecu a znovu se rozhlédl po výčepu. Uviděl, že se u stolu poblíž záchodových dveří konečně uvolnila židle. Rozloučil se s někdejšími třídními uličníkem Lojzou a šel si sednout na uvolněné místo. Židle byla rozviklaná a každou chvíli hrozilo, že jí uletí noha. Od záchodů bylo cítit

pronikavý smrad - na vynikající chuť piva z nedávno otevřeného pivovaru poblíž Frýdku-Místku to ale naštěstí nemělo vliv. Hrubeš se zahloubal do čtení starého čísla týdeníku Mladý svět, který sundal z háčku přímo u klozetových dveří. Rudé právo a další tiskoviny zavěšené na tomto strategickém místě pravděpodobně sloužily hostům restaurace po přečtení jako náhrada za toaletní papír, který byl po krátké pauze opět nedostatkovým zbožím.

„Rychlík z Nového Bohumína do Hranic na Moravě, Přerova, Olomouce, Pardubic, Kolína a Prahy hlavního nádraží přijede na třetí kolej,“ zachraptěl nesrozumitelně hlas v nádražním rozhlase. Jestli šlo o mužského či ženského hlasatele nebylo možno rozpoznat.

Část osazenstva hospody se začala zvedat. Také vojenská hlídka s eskortovaným mužem zamířila ke dveřím směrem k nástupišti. Lojza stačil ještě spolužákovi lehce pokynout na pozdrav. Stále se usmíval. Do výčepu se nahrnuli další cestující, kteří ihned obsadili všechna volná místa. S nimi na kratičký okamžik zavanul do zakouřené místnosti mrazivý vzduch. Byla to jen chvilka, aby vzápětí vzduch ztěžkl cigaretovým kouřem, pachem z kuchyně a pivními výpary.

„Prosím vás, nezůstal tam někde samopal?“ Ve dveřích stál opět Lojza Trpík. Byl nezvykle zdvořilý. Dlouhý zelený kabát zvaný kopřivák měl úplně rozepnutý, vojenskou lodičku muchlal v ruce. Vypadal, že je na rozpacích, stejně jako kdysi před tabulí. Provinilý výraz míval v očích i v okamžiku, kdy na základní škole dobráckému učiteli dějepisu Novákovi podával složený papír, který si úmyslně během vyučování posílal s jiným výtržníkem. Starý dějepisář jim opakovaně na trik naletěl a vytržený list ze sešitu občanské nauky zabavil.

Bylo na něm napsáno: „Kdo to čte - je vůl.“

„Něco by tu bylo.“ Jeden z mužů v pracovním oděvu, který s několika dalšími dělníky obsadil volná místa, kde před chvílí seděli vojáci, se sehnul pod stůl. Vzápětí držel nad hlavou v ruce samopal, vzor 58. „Zásobník je ale prázdný, již jsem se do něj podíval.“

„Víte, pánové, já jsem eskortovaný vězeň. Zběhnul jsem od útvaru. Oni tu ten samopal zapomněli a poslali mě pro něj, protože se sami styděli.“ Lojza Trpík ukázal bradou směrem ke dveřím. Vypadalo to, že se také stydí. Osazenstvo restaurantu s pobavením sledovalo scénku s vojenským zběhem, který se iniciativně vrátil pro samopal své zapomětlivé eskorty.

Trpík ještě jednou pracujícím, který zbraň našel, poděkoval, opakovaně pokynul Hrubešovi a rychle vyběhl z hospody. Věčný student se přes špinavé okno podíval směrem k nástupišti. Rychlík tam skutečně ještě čekal. Nemohl přece odjet bez příslušníků Československé lidové armády, kteří převáželi nebezpečného vězně.

Hosté se znovu začali věnovat svým běžným starostem. Také Hrubeš se opět začel do zažloutlých stránek starého Mladého světa. Hned na druhé straně se psalo, že přední českoslovenští zpěváci již za týden vystoupí u příležitosti Velké říjnové socialistické revoluce přímo v Kremlu před nejvyššími sovětskými představiteli a také nejlepšími dělníky i rolníky sovětské země. Hrubeš se podíval na tiráž. Mladý svět byl z posledního dne loňského října. Jak se obecně tradovalo, říjnová revoluce se v Rusku uskutečnila až v listopadu z toho důvodu, že její organizátoři chtěli dokonale zmást třídního nepřítele. Ten se skutečně ani po více než sedmapadesáti letech, jež uplynuly od pověstného výstřelu z Aurory, nedokázal z této finty vzpamatovat.

„Nasral, vlastně nazdar, Mariáne!“ Věčný student zvedl oči

od čtení. Stála nad ním další vojenská uniforma, tentokrát dokonce s výložkami v hodnosti nadporučíka. Neuvěřitelné, byl to opět jeden z bývalých spolužáků. Pozdravil Mariána stejným způsobem, jako při příchodu do třídy. Chodili spolu tři roky na základní školu a pak po celou dobu středoškolského studia seděli v jedné lavici na příborském gymnáziu. Zatímco Marián měl ještě nyní, osm let po maturitě silně odřené uši od toho, jak ztěžka prolézal z ročníku do ročníku, Prokop byl premiantem třídy. Nyní byl čerstvým absolventem studia medicíny na Vojenské lékařské fakultě v Hradci Králové. K vojákům z povolání se dal z nutnosti, protože pocházel z rodiny se složitými sociálními poměry.

Drážní rozhlas zachraptěl, že osobní vlak do Bílovce je připraven k odjezdu na bíloveckém nástupišti. Hrubešovi se zazdalo, že hlasatelem by přece jen mohla být žena. Dokonce si ji na okamžik představil jako šedesátnici s mohutným knírem. Podobná "krasavice" se totiž pravidelně vyskytovala na brněnském hlavním nádraží. Byla to místní somračka, která každého, kdo jí odmítl dát korunu na pivo, nekompromisně proklela.

„Nazdar, kam cestuješ?“ Hrubeš měl radost, že potkal dalšího kamaráda, kterého rovněž nějakou dobu neviděl. Naposledy se setkali na jaře minulého roku. Také na nádraží, ale v Přerově.

„Jedu do Brna. Pozval si mě k pohovoru náčelník vojenské nemocnice. Příští měsíc tam asi nastoupím.“ Prokop vždy s pýchou v hlase tvrdil, že je činným důstojníkem s nejdelšími vlasy v zemích Varšavské smlouvy. Mohla to být pravda. Tmavé kadeře si umně zastrkoval za uši, aby jejich skutečná délka nebyla identifikovatelná. Prokop také patřil k těm několika málo, snad jednomu či dvěma procentům důstojníků Československé lidové armády, kteří ani v

sedmdesátých letech nebyli členy komunistické strany. Hrubeš zaplatil svá dvě piva a vyšel s Prokopem před nádražní budovu. Venku pofukoval studený vítr, a přesto na lavičce posedávalo několik cestujících. Na jedné z nich se povaloval vojenský zběh Lojza Trpík se zarostlým mužem neurčitěho věku. Oba byli v živé debatě. Lojza držel v ruce lahvové pivo a mezi koleny svíral samopal, vzor 58. Měl stále dobrou náladu. Když uviděl důstojnickou uniformu, přece jen se na okamžik trochu zarazil. Jen na vteřinu, protože ihned poznal své dva bývalé spolužáky.

„Nechceš koupit samopal,“ obrátil se přímo na Prokopa. „Dám ti ho za pouhé čtyři stovky a ještě ti zaplatím pět piv.“

„To je vynikající cena, ber to, nebo to koupím já,“ zahuhlal zarostlý bezdomovec sedící vedle Trpíka. Přes mrazivý vítr výrazně páchnul. K nabídce ho bezpochyby podnítila vidina množství alkoholu, který by se mohl za prodanou automatickou zbraň pořídit. Prokop, voják z povolání, se rozhlédl, jestli je někdo nesleduje. Pak se tiše zeptal Trpíka, kde k samopalu přišel. Historku s eskortou, která zapomněla zbraň v hospodě, ještě neznal. Ale ani Hrubešovi nebylo jasné, proč Trpík neodcestoval s vojenskou hlídkou. Měl již přece půl hodiny sedět v rychlíku na Prahu.

„Dělají jenom ostudu naší armádě, nemohl jsem společně s nimi odjet,“ četl jeho myšlenky vojenský zběh Lojza. „Když jsem se vrátil z restaurace s tím zapomenutým samopalem, jeden eskorťák už chrápal v kupé a druhý něco blábolil, že to vezmem do Pardubic přes Rakousko.“

„Tam nám dají za samopal ty, jak se tomu říká, šilinky,“ zasmrděl přes mrazivý vzduch neholený pobuda na lavičce. Vojenský lékař Prokop poodstoupil od skupinky o

další kousek dál. V takové společnosti a ještě k tomu na veřejném místě se od svého nástupu do armády ještě nepohyboval.

„Nemohl jsem jim samopal nechat: Ještě by jim ho ve vlaku štípnul nějaký kriminálník. Nechal jsem si ho v jejich vlastním zájmu. Jsem zodpovědný člověk, odevzdám ho dnes večer v pardubickém kasinu sám.“

„Ty se sám dobrovolně vrátíš k posádce?“ Hrubeš nevěřil svým uším.

„Co mi zbývá, teď z toho kouká ještě větší průser. Další rychlík jede ve čtyři odpoledne,“ odpověděl Trpík. „Říkal mi tady Karel, že pár minut odsud je ještě jedna hospoda.“ Ukázal bradou na bezdomovce. „Prý tam jsou jeho kámoši.“

„Pojďme tam všichni na žranici. Můj přítel Hektor ukradl jednomu papalášovi z vedlejší vesnice mladého vlčáka, zabil ho a dnes z něho dělá hody,“ zahuhlal pobuda. „Naložil ho do láku a teď prý je to maso jak z děcka.“

Lojza Trpík se pomalu zvedl z lavičky. Automatickou zbraň přehodil přes rameno. Hrubeš se rozhlédl. Vojenského lékaře najednou nikde neviděl. Během debaty nepozorovaně zmizel. O psí maso, které chutná jako děcko, neměl pravděpodobně velký zájem. Navíc v přítomnosti ozbrojeného spolužáka, kterého za zběhnutí od vojenského útvaru čeká delší pobyt v Sabinově, se jako voják z povolání, byť značně nekonformní, pravděpodobně necítil nejlip.

Nesourodá skupinka tří mužů se loudavě vydala směrem k hospodě na psí hody. První z nich kráčel v rozepnutém "kopřivovém" kabátě s vojenskou lodičkou zastrčenou ledabyly za výložkou na pravém rameni Trpík. Za ním rozmoklým sněhem nejistě našlapoval bezdomovec s lahví piva v ruce, následovaný věčným studentem. „Do Brna

dnes přece jedou ještě další vlaky. Nikam nespěchám a na rozdíl od Lojzika a jeho nešťastné eskorty mi nehrozí sabinovský kriminál.“

Hrubeš si zapálil vytřepanou cigaretu značky Start. Při pohledu na vojenského zběha se samopalem, nedbale přehozeným přes rameno, ho najednou přepadla povznesená nálada. Cítil, že život je velmi krátký. Musíme ho vychutnat, žijeme přece jen jednou. Jeho bývalý spolužák Lojza Trpík si spokojeně pobrukoval jakousi neznámou melodií. V tu chvíli si asi nepřipouštěl starosti vůbec s ničím. Jeho pohodová nálada se zcela přenesla i na Hrubeše. Proč se zabývat nějakými hloupostmi. Prodloužený Silvestr může nerušeně pokračovat...

*Šuplíky se přivírají, ale určitě ne zcela, malou škvírkou jakoby
prosvítaly další popsané listy, ale o nich až příště.
Dnes se sluší poděkovat všem, kteří nám věnovali své myšlenky,
čas i námahu. Poděkování patří i všem, kteří dočetli až k těmto
větám, kterými se první ročník literární soutěže Šuplíky*

k o n č í.....

MĚSTSKÁ KNIHOVNA KOPŘIVNICE

Obránců míru 368

tel.: 556871361

www.kdk.cz

Knihovna@kdk.cz